

[Klik hier voor de online versie indien deze email niet goed leesbaar is.](#)

[nieuwsbrief online](#)

[aan/afmelden nieuwsbrief](#)

[archief vorige nieuwsbrieven](#)

[neem contact met ons op](#)

[naar de website](#)

Nieuwsbrief
Duurzaam
Zoetermeer
December 2016

Programma Duurzaam en Groen Zoetermeer

Wethouder Duurzaam en Groen, Robin Paalvast: 'Klimaatverandering en verlies aan biodiversiteit zijn dé uitdagingen voor een duurzaam en groen Zoetermeer. Zoetermeer wil ook in de toekomst een prettige en gezonde stad blijven. Een stad waar inwoners volop kunnen genieten van hun leefomgeving: een natuurrijk en groen Zoetermeer en CO₂ neutrale Stad in 2040.

De gemeente wil in de stad en in de regio actief groene en duurzame afspraken maken via Green Deals. Zo werkt de gemeente aan optimale condities voor lokale en regionale initiatieven van marktpartijen, maatschappelijke organisaties, woningcorporaties en inwoners.

De uitvoering en realisatie van deze ambities pakken we vanuit het college gezamenlijk op omdat veel projecten en initiatieven ook onder andere portefeuilles vallen.

In september 2016 stelde de raad het derde programma [Duurzaam en Groen Zoetermeer](#) over de periode 2016 -2020 vast.

. Voor Zoetermeer betekent een en CO₂ neutrale Stad dat aardgas vervangen moet worden door duurzame energie en gebouwen veel energiezuiniger moeten worden..

Om Zoetermeer natuurrijk & groen te maken, richt dit Programma zich met allerlei projecten en acties op het regionale groen en de biodiversiteit in Zoetermeer.

Het gaat om het verbeteren van de belevingswaarde bij de inwoners en het verhogen van de biodiversiteit.

Deze nieuwsbrief geeft een actueel overzicht van de initiatieven die zijn genomen en activiteiten die uitgevoerd zijn of worden in het kader van het Programma Duurzaam en Groen Zoetermeer.

(Kijk voor meer informatie op www.zoetermeer.nl/duurzaamzoetermeer.)

Onderwerpen in deze uitgave

Manifest: geen aardgas meer in 2050

Bewoners Marsmanhove doen graag mee aan energieneutraal NOM: Nul op de Meter woning in Driemanspolder

20 Miljoen voor nieuwbouw, aanpassing en verduurzaming scholen

'Opvetplek' voor trek en een veilige plek

Picasso en Erasmus op zonne-energie

Sportverenigingen subsidie mogelijkheid op energiebesparing

Zoetermeer tekent [manifest](#): geen aardgas meer in 2050

In november 2016 tekende de gemeente samen met nog zo'n 80 andere gemeenten en netbeheerders een manifest. Tijdens de landelijke klimaat Top is overeengekomen om in 2050 geen aardgas meer te gebruiken als brandstof.

Nederland gaat dus stoppen met het koken en stoken op aardgas. Dit is een van de belangrijkste consequenties van het klimaatakkoord van Parijs om de opwarming van het klimaat onder de twee graden Celsius te houden. Dat betekent dat ruim zeven miljoen huishoudens van aardgas af gaan en overgaan op andere manieren van verwarming, koken en het verwarmen van tapwater. Dit is een enorme verandering en uitdaging. Gemeenten, provincies, energiebedrijven, netbeheerders, milieuorganisaties en lokale energieinitiatieven zien het tegelijkertijd als een kans om gezamenlijk de verduurzaming van Nederland te versnellen.

Om dat doel in 2050 te kunnen halen moet er nu al gestart worden om het voor elkaar te krijgen. De gemeente houdt hier rekening mee bij nieuwbouw maar ook bij groot onderhoud. Een van de eerste projecten zal Palenstein zijn waar groot onderhoud gaat plaatsvinden vanuit de woningcorporaties.

Bewoners Marsmanhove doen graag mee aan energieneutraal

Ook de Vereniging van Eigenaren (VvE) van de Marsmanhove in Buytenwegh doet graag mee om te onderzoeken of de woningen energiezuinig kunnen worden. Voorzitter Miranda van der Spek: 'We zijn blij met de ondersteuning die wij krijgen vanuit de gemeente en het rijk om te onderzoeken of we onze woningen energiezuinig kunnen maken. We hebben een serieuze en positieve bijeenkomst gehad met de leden van de Vereniging. We zijn nu gestart met de individuele gesprekken per woning. Bouwkundigen van de De BouwulpGroep helpen ons om te kijken wat er mogelijk is per woning'.

De gemeente heeft een substantiële subsidie gekregen van het rijk om te onderzoeken wat de technische en financiële mogelijkheden zijn om een woning (in stappen) energieneutraal te maken. Dat wil zeggen een huis dat zelfvoorzienend wordt voor de opwekking van energie. En om de bewoners te begeleiden daarbij.

Deze VvE zal als voorbeeld kunnen dienen voor andere VvE's in de stad om hun voorbeeld te gaan volgen. De VvE Marsmanhove is een van de in totaal 17 VvE's de hovenbuurt.

Bewoners Marsmanhove en medewerkers BouwulpGroep

NOM: Nul op de Meter woning in Driemanspolder

In januari 2016 kochten de heer Sinke en mevrouw Lahmidi hun woning aan de Graaf Janstraat in de wijk Driemanspolder. Hun nieuwe buurman, de heer Jan Jennissen blijkt de eerste in Nederland te zijn die zijn huis in 2015 liet renoveren tot een Nul op de Meter huis. Hij heeft nu geen energiekosten, de woning levert zelfs energie en het comfort is sterk verbeterd. De heer Jennissen is heel enthousiast over zijn besluit en het resultaat daarvan. Zo hoorden de heer Sinke en mevrouw Lahmidi over NOM, Nul Op de Meter. De woning aan de Gaaf Janstraat is een zogenaamde drive-in woning uit 1972. Op de eerste etage is het woongedeelte en op de tweede het slaapgedeelte. Op de begane grond is een garage en een tuinkamer.

Sinke/Lahmidi: 'Het enthousiasme van meneer Jennissen stak ons aan. Om een Nul op de Meter woning te krijgen gaan we flink verbouwen. Het voorblad van de voor- en achtergevel en het dak worden vervangen. We breiden het balkon uit en we maken van de garage een woonruimte. Er komt 3 dubbel glas in nieuwe kozijnen en we leggen vloerverwarming aan. Op het dak komen zonnepanelen. De gasleiding gaat eruit en alle apparatuur gaat volledig op

elektra werken. Ons huis zal verwarmd worden door warmte uit de grond door middel van een warmtepomp. En door betere isolatie wordt die warmte beter vastgehouden'.

Om te kunnen beginnen met de werkzaamheden moeten eerst vergunningen worden aangevraagd. Dan komt het opstellen van een planning. De renovatie zal in totaal zo'n vier weken duren.

Meneer Sinke en mevrouw Lahmidi verwachten met al deze aanpassingen een volledige Nul op de Meter woning te kunnen maken van hun huis, een huis dat zelfvoorzienend wordt voor de opwekking van energie. En het kan, dat blijkt uit het voorbeeld van zijn buurman!

Meer informatie over NOM wonen vindt u op: <http://www.onshuisverdienthet.nl>. (link)

Woning van de heer Sinke en mevrouw Lahmidi

20 Miljoen voor nieuwbouw, aanpassing en verduurzaming scholen

De gemeente heeft voor de komende vijf jaar (2016-2020) circa 17 miljoen euro vrijgemaakt voor nieuwbouw en aanpassing van schoolgebouwen waarbij verduurzaming een belangrijke rol speelt. In 2016 besloot de gemeenteraad dat elke vijf jaar een Integraal huisvestingsplan vastgesteld moet worden en dit is de eerste. Daarbij wordt per locatie gekeken hoe de betreffende wijk zich demografisch ontwikkelt, dat wil zeggen het aantal inwoners, de bevolkingssamenstelling en hoeveel leerlingen onderwijs zullen volgen op die locatie.

2040 energieneutraal

Er zijn in totaal 48 scholen in Zoetermeer, dat is basisonderwijs, speciaal basisonderwijs en speciaal voortgezet onderwijs en 4 opleidingsinstituten voor het voortgezet onderwijs. Deze zijn gehuisvest in 90 gebouwen verspreid over de stad. Het totaal aantal leerlingen is zo'n 20.000. In het vijf jaren plan wordt ook gekeken hoe duurzaam de schoolgebouwen zijn omdat Zoetermeer de ambitie heeft om in 2040 energieneutraal te zijn. Een schoolgebouw gaat gemiddeld 50 jaar mee. Per schoolgebouw wordt bekeken of deze aanpassingen nodig heeft om die ambitie in 2040 te kunnen halen. In de komende vijf jaar zullen er vier nieuwe schoolgebouwen moeten komen ter vervanging van de huidige schoolgebouwen. Daarnaast moet de nieuwbouw toepasbaar zijn als integrale kindcentra, waar kinderen van 0 tot 12 jaar terecht kunnen voor onderwijs en opvang maar waar ook ruimte is voor maatschappelijke organisaties zoals wijkcentra. Voor de schoolgebouwen die nog niet aan vervanging toe zijn voor 2040, zal een onderzoek worden gedaan naar de mogelijkheden voor verduurzaming en het verder terugdringen van het energieverbruik. Denk aan dubbel glas, (dak)isolatie, en dergelijke.

Samenwerking schoolbesturen en gemeente

Medewerkers van de gemeente zijn al in gesprek met schoolbesturen om te kijken hoe ze gezamenlijk de ambitie kunnen halen. Zo zijn er al een aantal grote schoolbesturen die toegezegd hebben dat ze de toekomstige bespaarde uitgaven voor energie in het nieuwe schoolgebouw willen investeren. Om ervoor te kunnen zorgen dat de bouwbedrijven ook daadwerkelijk een energieneutraal gebouw leveren, kan bijvoorbeeld afgesproken worden dat de oplevering pas na twee jaar na ingebruikname is. In die tijd zal duidelijk worden of het gebouw werkelijk energieneutraal is. Er zijn steeds meer nieuwe technieken en mogelijkheden om van fossiele brandstoffen zoals olie

en aardgas over te gaan naar duurzame energie, opgewekt met behulp van wind, zon en water. Maar dat vergt ook grote investeringen.

Impressie van een integraal Kindercentrum

'Opvetplek' voor trek en een veilige plek

Om de vermindering van de weidevogelstand in Zoetermeer tegen te gaan, gaat de gemeente samen met de Vogelwerkgroep Zoetermeer en het Kwaliteitsteam Buytenpark een 'gruttolandje' creëren. De werkzaamheden zijn eind oktober 2016 gestart. In het voorjaar, op tijd voor de komst uit Afrika, zal het landje gereed zijn. Grutto's en andere weidevogels kunnen in het Buytenpark uitrusten en veel eten voor de nodige energie om daarna in de omgeving voor het nageslacht te kunnen zorgen. Bij de realisatie van dit landje zijn deskundigen en vrijwilligers betrokken zoals onder andere vogelkenners, waterspecialisten, biologen en grondingenieurs.

'Gruttoo'

De grutto is een oer-Hollandse weide- en trekvogel. Typisch is hun roep: 'gruttoo'. De bruine vogel heeft lange poten. Met zijn lange snavel zoekt het zijn voedsel zoals wormen, insecten en slakken voornamelijk in ondiep water en vochtige weiden. In Nederland broeden de meeste grutto's in vergelijking tot andere Europese landen. Deze vogel is dit jaar zelfs uitgekozen tot nationale vogel van Nederland door het Nederlandse publiek volgens de Vogelbescherming.

Grutto (bron foto: vogeldagboek.nl van Adri de Groot)

Hoe ziet het landje eruit?

Het gruttolandje is 2,5 hectare groot. De grondwaterstand is wisselend en er groeien veel verschillende soorten planten en grassen. Er zijn aflopende oevers waardoor in de overgang van het water en het land veel geschikt voedsel kan voorkomen. Dit stukje land in het Buytenpark is kwetsbaar en daarom niet toegankelijk voor recreanten, maar je kan er wel omheen wandelen of fietsen.

Aanleg gruttolandje oktober 2016

1200 Zonnepanelen leveren energie aan het Picasso Lyceum en het Erasmus college

Zonne-energie is een energiebron die nooit op gaat en een belangrijke bijdrage levert aan verduurzaming van de energievoorziening. Het doel van de gemeente is om in 2040 energieneutraal te zijn. Dat wil zeggen evenveel energie opwekt als het verbruikt.

Green Deal

Het Picasso Lyceum heeft 580 zonnepanelen op het dak van hun locatie aan de Paletsingel 38c geplaatst. Deze leveren 1/3 van het elektriciteitsverbruik van de school. Het Lyceum wil niet alleen haar gebouw(en) duurzamer maken maar ook aandacht geven aan duurzaamheid in het onderwijs. Leerlingen verzamelen gegevens van de zonnepanelen en gaan daarmee aan de slag in de klas. De gemeente ziet dit initiatief van het Picasso Lyceum als een voorbeeld in verduurzaming en het benutten van ruimte in de stad voor zonnepanelen. Daarom heeft ze begin december 2016 een zogenaamde 'Green Deal' met het Picasso gesloten als bekroning voor het initiatief. Verantwoordelijk wethouder Robin Paalvast ging zelfs het dak op om het resultaat te bekijken. Hij en de directeur van het Picasso Lyceum, Jeroen van Grunsven, hopen dat er nog meer daken die geschikt zijn voor het plaatsen van zonnepanelen benut gaan worden voor het opwekken van zonne-energie.

Dit is de eerste van een serie van Green Deals die de gemeente met partners in de Zoetermeerse samenleving wil sluiten om de gemeenschappelijke doelstelling te ondersteunen: een duurzaam en Groen Zoetermeer. Met als doel andere partijen in de stad te inspireren tot nieuwe duurzame initiatieven en daarmee het proces van energietransitie te versnellen.

Ondertekening Green Deal (bron foto: Zoetermeer Actief)

Lang gekoesterde wens

Het Erasmus college heeft dit jaar ook zo'n 600 zonnepanelen laten plaatsen. Vijf jaar geleden werd het gebouw van het Erasmus gerenoveerd. Toen wilde het schoolbestuur al graag zonnepanelen laten plaatsen voor de opwekking van energie. Dat was toen helaas financieel niet haalbaar. Samen met de gemeente is het schoolbestuur op zoek gegaan naar subsidiemogelijkheden. Via het rijk is er voldoende subsidie binnengekomen en zijn de zonnepanelen dit jaar geplaatst waarmee de lang gekoesterde wens van het Erasmus in vervulling is gegaan.

Zonnepanelen op het dak Picasso Lyceum (bron foto: Zoetermeer Actief)

Sportverenigingen mogelijkheid geboden voordelig investeren in duurzame energie (geen akkoord Dinah)

Per 2 januari 2017 wordt de subsidieregeling Energiebesparing en duurzame energie sportaccommodaties voor de tweede keer opengesteld. Het rijk stelt € 6.000.000 subsidie beschikbaar om sportclubs te verduurzamen en gebruik te maken van zonnepanelen, LED-(veld)verlichting, isolatie of een aantal andere duurzaamheidsmaatregelen. De gemeente ziet dit als een mooie kans voor Zoetermeerse sportclubs om iets te doen aan verduurzaming en energiebesparing.

Via Onze Clubkracht kunnen sportverenigingen zich aanmelden. Zij hebben een concept ontwikkeld om sportclubs zoveel mogelijk te begeleiden en te ontlasten bij het onderzoek naar energiebesparingsmogelijkheden en het eventuele vervolgtraject, van financiering tot oplevering. Ze kunnen ook een quickscan uitvoeren. Dat kost normaal € 750. De gemeente neemt deze kosten voor haar rekening omdat ze het belangrijk vindt om sportverenigingen te helpen bij de eerste stappen naar verduurzaming. Alle besturen van sportverenigingen hebben hierover een brief ontvangen van de gemeente. Voor meer informatie: www.onzeclubkracht.nl.

Colofon

Uitgave: gemeente Zoetermeer. Aan- en afmelden voor deze nieuwsbrief kan via deze [link](#)